

Kirjoita asiantuntevasti

torstai 21.1.2021

Maija Lepola

Virittäydytään

- Pieni porinatuokio:
 - Mitä jäi mieleen tiistailta?
 - Mitä ajatuksia ylipäätään juuri nyt?
- > 5 min keskustelu, raportoikaa 1–2 tärkeintä asiaa

Tänään

- Apurahahakemus
- Populääri tiedekirjoittaminen
- Suunnitteleva kirjoittaminen
- Asiatekstin rakenteesta ja ominaispiirteistä
- Opinnäyte tekstilajina

Apurahahakemus

- Tiedätkö, mitkä tahot rahoittavat oman alasi tutkimusta ja/tai taiteellista työtä?
- Onko sinulla kokemusta apurahan hakemisesta? Millaisia kokemuksia? Mitä neuvoja antaisit itsellesi tai muille?

Apurahahakemus: harjoitus

- Mene MyCoursesiin, osioon torstai 21.1.
- Lue tekstit ”Taustaksi: Säätiohjeistää” ja ”Tehtävä 1”
- Keskustelkaa tehtävän 1 kysymyksistä yhdessä
 - Katsokaa lopuksi vastausehdotus
- Noin 15 min

A!

Aalto University

Populääri (=yleistajuinen) tiedekirjoittaminen

Tapani Möttönen

21.1.2021

Yleistä

Mitä

- Tietokirjat, viihteelliset tiedeaikakauslehdet ja -palstat, yliopistojen tutkimusviestintä, tutkijoiden blogit...
- Tutkimuksen tuominen laajan yleisön tietoon

Miksi

- Tutkimuksen vaikuttavuuden lisääminen, vaikuttaminen
- Populääri tiedekirjoittaminen on vaikuttavan asiantuntijaviestinnän keskeinen muoto

Viimeaikaisia kehityskulkuja

- Tutkijoiden ja yleensä asiantuntijoiden oma-aloitteisen viestinnän rooli on kasvanut (some)
- Samaan aikaan toisaalla: asiantuntijatyön ja itsensä työllistävien erikoisosaajien määrä on kasvanut
- Samalla asiantuntijaorganisaatioiden työ on järjestynyt yhä enemmän monialaisiin asiantuntijatiimeihin perustuvaksi
- Osaatko kertoa omaan asiantuntemukseesi liittyvästä asiasta tai siihen liittyvästä näkemyksestäsi ymmärrettävästi ja vakuuttavasti?

Populääri asiantuntija-artikkeli

Ajankohtainen, kiinnostava, rajattu aihe

Kirjoittaja asiantuntijana

- valittu näkökulma + perustellut näkemykset ja kannanotot

Aloitukset > käsittely > lopetus

Populääri asiantuntija-artikkeli

- Yleiskieltä, havainnollisuus tärkeää (esimerkit, vertaukset, kielikuvat jne.)
- Journalistisen tekstin elementit: otsikot, ingressi, kuvat, kuvatekstit, leipäteksti palstoitettuna, visuaaliset nostot (esim. tietolaatikot, kainalojutut)

Populääri asiantuntija-artikkeli

- Voi sisältää erilaisia tekstityyppejä:
 - kertovaa
 - kuvailevaa
 - erittelevää
 - perustelevaa
 - ohjaavaa

Tehtävä: populäärin tekstin lukeminen

- Marianna Keisalo: Sinun tekstisi ei ole sinun (antropologinen verkkojulkaisu Antroblogi, 15.6.2017)
- Keskustelkaa:
 - Millainen tekstin rakenne on?
 - Millainen sen tyyli ja ymmärrettävyys on?
 - Miten kirjoittaja havainnollistaa tekstiään?
 - Miten hän perustelee esittämänsä?
 - Kiteytä: Mihin tekstin yleistajuisuus perustuu?
 - + Onko teksti vakuuttavaa vai ei? Miksi?

A!

Aalto University

Suunnitteleva kirjoittaminen

Tapani Möttönen

21.1.2021

Teema: *suunnitteleva kirjoittaminen*

Lyhyesti: Kirjoittamisesta on kirjoitettu paljon, ja erilaisia menetelmiä kirjoittamisen tehostamiseksi, mukavoittamiseksi ja sujuvoittamiseksi on enemmän kuin tarpeen.

Olennaista on ymmärtää oman kirjoittamisen erityishaasteet ja varustautua => suunnitteleva kirjoittaminen

Millainen kirjoittaja olen?

Tietoa toistava

Epäonnistumista karttava

Vetkutteleva

Luova

Kriittinen

Pulppuava

Säännöllinen

Täydellisyyteen pyrkivä

Tietoa rakentava

(Pirkko Mäki, <https://slideplayer.fi/slide/12893740/>)

Teema: *suunnitteleva kirjoittaminen*

Suunnitteleva kirjoittaminen tarkoittaa:

- 1) Ajankäytön ja toiminnan suunnittelua
- 2) Kirjoittamisen eri tapojen hyödyntämistä

Suunnitteleva kirjoittaminen

Esimerkki

- 1. Kokonaisuuden luonnostelu:** vapaa kirjoittaminen, sisällysluettelo
- 2. Ajankäytön hahmottaminen:** ajan varaaminen ja tavoitteiden määrittely, kirjoittaminen ja tiedonhankinta
- 3. Kirjoittamisen tekniikat:** esim. ranskikset, pakkokirjoittaminen, pomodoro
- 4. Kirjoittamisen inhimillinen puoli:** muu elämä, hyvinvointi. Milloin/missä on hyvä kirjoittaa?

"Kirjoita ensin" -periaate

"Kirjoita ensin" -periaate: ensin aamulla, ensin viikolla, ennen kirjastoon lukittautumista...

Suunnitteleva kirjoittaminen: suunnittele ennen kuin toteutat

Eivätkö nämä ole ristiriidassa keskenään?

Eivät ole: tee suunnittelusta kirjoittamista, luonnostelua, keskustelua (älä jää oman pääsi sisään)...

Keskeinen suunnittelun työkalu: kirjoittaminen

- Kalenteri, työsuunnitelma...
- Ideapaperi, tutkimuspäiväkirja, synopsis, tutkimussuunnitelma...
- Dispositio, luonnostelma, ranskikset...
- Kirjoittamisen tekniikat: pomodoro, pakkokirjoittaminen, kuutiointi, silmukointi, luova ajan- ja paikanvalinta...

Keskeinen suunnittelun työkalu: kirjoittaminen

- Kalenteri, työsuunnitelma...
- Ideapaperi, tutkimuspäiväkirja, synopsis, tutkimussuunnitelma...
- Dispositio, luonnostelma, ranskikset...
- Kirjoittamisen tekniikat: pomodoro, pakkokirjoittaminen, kuutiointi, silmukointi, luova ajan- ja paikanvalinta...

Harjoitellaan: pakkokirjoittaminen

1. Tarvitaan kynä, paperia ja 7 minuuttia aikaa
2. Kun aika alkaa, kynä lähtee liikkeelle eikä pysähdy ennen kuin aika loppuu
3. Mitään ei korjata, pyyhitä tai editoida. Jos jonkin asian haluaa ilmaista toisin, silloin se vain kirjoitetaan toisin.
4. Miettimistauot kiellettyjä.

Harjoitellaan: pakkokirjoittaminen

1. Tarvitaan kynä, paperia ja 7 minuuttia aikaa
2. Kun aika alkaa, kynä lähtee liikkeelle eikä pysähdy ennen kuin aika loppuu
3. Mitään ei korjata, pyyhitä tai editoida. Jos jonkin asian haluaa ilmaista toisin, silloin se vain kirjoitetaan toisin.
4. Miettimistauot kiellettyjä.

Lue teksti parille ääneen.

- Pari nostaa tekstistä esiin muutaman vahvan tai kiinnostavan kohdan
- ja tekee vähintään yhden kysymyksen

Kirjaa lopuksi ylös, mitä opit tästä harjoituksesta.

A!

Aalto University

Asiatekstin rakennneosia, opinnäytteen rakenne

21.1.2021

Asiatekstin rakenneosia

- Pääluvut (esim. 1 Johdanto)
- Alaluvut (esim. 2.1 Keskeisiä käsitteitä)

- Tekstikappaleet
- Virkkeet
- Lauseet
- Lausekkeet
- Sanat

Vakiintuneita “sääntöjä”

- Samantasoisia lukuja vähintään kaksi
- Otsikon alla vähintään kaksi tekstikappaletta
- Kappaleessa vähintään kaksi virkettä

Asiatekstin kappale

- Asiakokonaisuuden yksikkö
- Typografinen yksikkö
- Sisältää ydinvirkkeen ja tukivirkkeitä
- Ydinvirke = lyhyt, yleisluonteinen väite tai toteamus
- Tukivirke = täsmentävä, avaava, selittävä, täydentävä, havainnollistava...

Teema–reema -rakenne

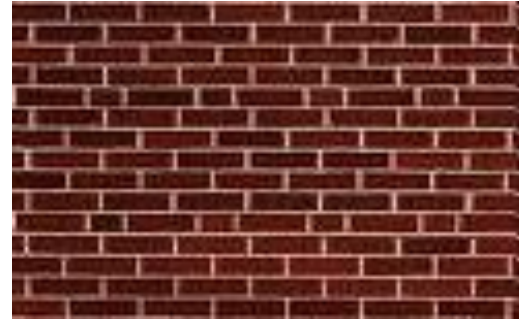
- Tieto etenee kappaleessa tutusta (=teema) uuteen (=reema).
- Kappaleessa voi olla yksi teema, josta virkkeet kertovat aina jotakin uutta.
- Kappaleessa voi olla vaihtuva teema: kunkin virkkeen uudesta asiasta tulee seuraavan tuttu asia.

Aalto University

Tieteellisen tekstin ominaispiirteitä

Metateksti

- Kommentoiva teksti, "tekstiä tekstistä"
- Tekee tekstistä yhtenäisen, sidosteisen ja konventioiden mukaisen
- Ohjaa lukijan tulkintaa

Metatekstin tehtäviä (1)

- Kertoo tekstin rakenteesta ja siitä, mitä tekstissä tehdään
 - *Seuraavaksi käsitellään...*
 - *Edellä esitetyt tiedot...*
 - *Ensiksi... / Toiseksi... / Kolmanneksi...*
 - *Kokoavasti voidaan todeta, että...*
- Usein tekstin osien alussa ja lopussa

Metatekstin tehtäviä (2)

- Toimii määrittelemisen, selittämisen, argumentoinnin, kommentoinnin ja referoinnin välineenä
 - *X:llä tarkoitetaan Y:tä*
 - *Tulos toisin sanoen osoittaa, että...*
 - *Tämä perustuu siihen, että...*
 - *Selvästi / yllättävästi*
 - *A:n mukaan...*

Tarpeeton metateksti?

Osoita miksi, älä tyydy toteamaan:

Yhteisöllisyys on monimuotoinen ja tärkeä teema.

Ei itsestäänselvyksiä:

Jotta aihetta voisi ymmärtää, on tärkeää ensin määritellä keskeiset käsitteet.

Ei epämääräisyyksiä:

Koska aihe on laaja, käsittelen siitä tässä vain pientä osaa.

Tarpeeton metateksti?

Osoita miksi, älä tyydy toteamaan:

Yhteisöllisyys on monimuotoinen ja tärkeä teema.

Yhteisöllisyys on organisaatioiden kannalta merkittävä voimavara, ja sen vaikutuksesta työhyvinvointiin on vahvaa näyttöä (ks. esim...)

Ei itsestäänselvyyksiä:

Jotta aihetta voisi ymmärtää, on tärkeää ensin määritellä keskeiset käsitteet.

Yhteisöllisyyden analyysissä keskeinen käsite on X, joka voidaan määritellä...

Ei epämääräisyyksiä:

Koska aihe on laaja, käsittelen siitä tässä vain pientä osaa.

Yhteisöllisyyden eri muodoista tässä keskitytään...

Omaan työhön viittaaminen

Tämä + (kandidaatin)työ, tutkimus, tutkielma (ei artikkeli, teos, julkaisu, kirjoitus, dokumentti, paperi...)

Luku (ei kappale, osio), *alaluku*

Persoonamuodot

- 3. persoona
 - *Tämä tutkielma/teksti käsittelee / Tulokset osoittavat*
- Passiivi
 - *Tässä tutkielmassa/tekstissä tarkastellaan*
- Minä-muoto (me, jos useita kirjoittajia)
 - Vrt. *Olen laatinut Reevesin mallista kyselylomakkeen... / Reevesin mallista on laadittu kyselylomake...*
- Tekijä / kirjoittaja / tutkija < älä viittaa itseesi näillä

Aikamuodot (1)

Preesens

- Johdanto: viitatessa kirjalliseen työhön

Tässä kandidaatintyössä käsitellään...

- Referointi: abstraktiin toimintaan viittaaminen

Karlsson arvelee, että...

Imperfekti (/perfekti)

- Johdanto: viitatessa prosessiin

Tämän kandidaatintyön tavoitteena oli...

- Referointi: konkreettiseen toimintaan viittaaminen

(Kokeessaan) Karlsson havaitsi, että...

Karlsson on havainnut, että...

Mallinnus toteutettiin... data kerättiin... haastattelut tehtiin...

Aikamuodot (2)

Preesens

- Teoria: kirjoittaja hyväksyy ajatuksen

Lahtisen (2005) mukaan asia on näin.

Imperfekti (/ perfekti)

- Tutkimustulos: kirjoittaja ei ota kantaa paikkansapitävyyteen

Lahtisen (2005) mukaan asia oli näin.

Argumentointi

- Osat:
 - **Väite** = se, mitä vastaanottajan halutaan hyväksyvän
 - **Perustelut** = se, minkä nojalla vastaanottajan tulisi hyväksyä väite
 - **Taustaoletukset**
- Suunta: väite voi olla alussa tai lopussa

Esimerkkejä argumentoinnista

Osoita miksi, älä tyydy toteamaan:

Liikenteen ohjaaminen on vaikea ja tärkeä ongelma.

Tunnista väite ja perustelut:

Koska kaupunkiasuntoja ei ole suunniteltu majoittamaan useampia sukupolvia, vanhukset kokevat lasten luona asumisen usein hankalaksi.

Miksi argumentointi ei ole onnistunut?

Projektit ja prosessit muistuttavat osittain paljon toisiaan. Niiden erottaminen voi olla vaikeaa. Nämä toiminnanmuodot tuleekin erottaa selkeästi toisistaan. Niiden pääerot on tärkeää tunnistaa.

Argumentoinnin kielellisiä keinoja

- Asioiden väliset suhteet, erityisesti kausaalisuus (***koska, siksi, joten...***)
- Ilmiöiden yleisyys (***yleensä, poikkeuksetta...***)
- Tiedon varmuusaste (***voida, tuskin, mahdollinen, ilmiö osoittanee...***)
- Vastakohtaiset näkökulmat (***mutta, toisaalta, kun taas...***)

A!

Aalto University

Opinnäytteen rakenne

21.1.2021

Kandidaatintyön rakenne

- Nimiölehti
- Tiivistelmä
- Sisällysluettelo
- (Muut luettelot: merkit, symbolit, yksiköt, lyhenteet, termit, kuvat ja taulukot)
- Tekstiosa (numeroidut luvut)
- Lähteet (ei numeroida luvuksi)
- Liitteet (numeroidaan ”Liite 1” jne, ei sivunumeroa)

Tekstiosan rakenne: malli 1

1 Johdanto

2 Aikaisempi tutkimus / Teoreettinen tausta

3 Tutkimusongelma(t)

4 Menetelmät (ja aineisto)

5 Tulokset ja niiden tarkastelu

6 Johtopäätökset / päätelmät

- Sopii kokeellisen tutkimuksen raportointiin (myös tapaustutkimukset, suunnittelutyöt yms.)
- Lukuja voi olla enemmän / vähemmän

Tekstiosan rakenne: malli 2

1 Johdanto

2 Käsittely, näkökulma 1

3 Käsittely, näkökulma 2

4 Käsittely, näkökulma 3

5 Yhteenveto / pohdinta

- Sopii kirjallisuustutkimukseen
- Huom. Kirjallisuuskatsaus on eri asia!

Tiivistelmä

- ”Suppea ja itsenäinen teksti, joka kuvaa olennaisen opinnäytteen sisällöstä.”
- Markkinointi ja tiedonvälitys
- Vajaa sivu (200–250 sanaa)
- Ei tekstiviitteitä

Tiivistelmän rakenne

Aihe, tavoitteet ja raja

Aineisto ja menetelmät

Tärkeimmät tulokset

Johtopäätökset ja toimenpidesuositukset

- Kappalejako
- Ei työn rakenteen esittelyä ("Toisessa luvussa...")

Johdanto

- Johdatus aihepiiriin
- Tutkimuskohteen esittely
- Tutkimuksen perustelu, motivointi
- Tieteellinen tarina: lähtökohtana konkreettinen ongelma tai aukko tutkimuksessa > oma työ
- Tutkimusongelma / -kysymykset
- Tavoitteet, rajaus
- Menetelmä, aineisto, teoreettinen kehys
- Työn sisältö ja rakenne

Johdannon tulee sisältää

- Taustaa
 - Miten tutkimus liittyy aiempaan tutkimukseen tai ympäröivään maailmaan
- Motivointia
 - Miksi aihetta kannattaa tutkia
- Aihe
 - Eksplisiittisesti ilmaistuna

A!

Aalto University

**(Taiteen alan)
opinnäytetyön
rakenne: tavoite ja
työkalu**

21.1.2021

Rakenne tavoitteena ja työkaluna yleistä

- Tehokas (opinnäytteen tai muun laajemman tekstin) kirjoittaminen on usein epälineaarista
- Rakenteen suunnittelun avulla kirjoittaja luo itselleen tarttumakohtia sekä ajattelulle että kirjoittamiselle
- Pääluvusta alalukujen hahmotteluun, pääasioista yksityiskohtiin: kiinni spesifeihin tietotarpeisiin, kysymyksiin, haasteisiin jne.
- Rakenteen hahmottelusta tekstin hyvien ominaisuuksien, kuten metatekstin ja sidoksisuuden hahmottamiseen.
- Esim. miten uusi luku aloitetaan ja jäsennetään hyvin?

Mitä teet kun teet opinnäytteen

Yleistä

Empiirinen tutkimus

- kokeellinen tutkimus
- tilastollinen tutkimus
- kyselytutkimus
- laadullinen analyysi

Käsitteellinen tutkimus

- kirjallisuustutkimus
- teoreettinen
- metateoreettinen
- filosofinen

Kolme komponenttia tutkimuksen teossa

- tutkimuskohteen määrittely
- lähestymistavan määrittely
- soveltaminen

Kolme komponenttia tutkimuksen raportoimisessa

- tausta (tutkimuskohde)
- menetelmät (lähestymistapa)
- analyysi (soveltaminen)

Mitä teet kun teet opinnäytteen taiteen ala

Teoreettinen tutkimus

Taiteellinen tutkimus

Taiteellinen työ (teos/sarja)

Erilaiset hybridit

Mitä teet kun teet opinnäytteen taiteen ala

Teoreettinen tutkimus

Taiteellinen tutkimus

Taiteellinen työ (teos/sarja)

Erilaiset hybridit

Taiteellinen tutkimus periaatteet

- Tutkitaan oman taiteellisen työskentelyn kautta taiteenlajin, toteutustavan tai tyylin valittua ilmiötä
- Tarkasteltavassa ilmiössä yhdistyy usein estetiikka (se mitä syntyy työskentelyn seurauksena) ja merkitys (itseilmaisuus, mitä halutaan sanoa tai miten asettaudutaan osaksi taiteen kenttää)
- Tutkielmassa yhdistyy objektiivinen (taiteen teorian, käytäntöjen, viestien ja yhteiskunnan muodostama konteksti) ja subjektiivinen (oma työ ja työskentely)

Taiteellinen tutkimus käytäntö

- Valitaan aihe (taiteellisen työn käsittelemä ilmiö, kuvauskohde ja menetelmä)
- Analysoidaan tutkimuksen motivaatiota: subjektiivinen, yhteiskunnallinen, esteettinen, mikä?
- Laajennetaan motivaatiosta teoreettiseen ja muuhun kirjalliseen työskentelyyn: olennaisen kirjallisuuden ja tematiikan haarukoiminen
- Tehdään taiteellista työtä, raportoidaan, silloitetaan ja analysoidaan suhteessa kirjalliseen osioon.

Taiteellinen tutkimus tekstilajina

1. Johdanto

2. Kirjallinen osuus, esim:

1. Esteettinen tai muu teoreettinen tausta
2. Oman esteettisen lähestymistavan kuvaus

3. Taiteellinen osuus, esim:

1. Teema I: teokset ja reflektio
2. Teema II: teokset ja reflektio

4. Yhteenveto ja analyysi

5. Loppu

Taiteellinen tutkimus tekstilajina

1. Johdanto

2. Teema 1

1. Taustoittava osio
2. Taiteellinen osio
3. Analyysi

3. Teema 2

1. Taustoittava osio
2. Taiteellinen osio
3. Analyysi

4. Yhteenveto

5. Loppu

Taiteellinen tutkimus teoreettisen ja taiteellisen suhde

???

Ensi kerralla: (alustavan) tutkimusaiheen esittelyä

- 1. Esittele** aiheesi sen nykyisessä muodossa (sumeus ja epävarmuustekijät suotavia)
- 2. Käy** parin kanssa läpi aiheeseen liittyviä epävarmuustekijöitä: mikä aiheessa tuntuu erityisen haastavalta, mitä pitäisi pyrkiä ratkaisemaan?
- 3. Hahmotelkaa** ratkaisuja: miten aihetta voisi täsmentää (ilmiö tai näkökulma, käsittelytapa).